

- 1) Værket må ikke ændres på en måde, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart,
- 2) Værket må ikke gøres tilgængeligt for almenheden på en måde, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.

Regel 1 svarer i sit indhold til den nugældende danske lovbestemmelse, selv om den er anderledes udtrykt. Som det vil ses af den gældende lovbestemmelse, er det alene ændringer, denne tager sigte på, og kun de ændringer, der betyder en væsentlig forringelse af værket. Bernerkonventionen af 1928 har i art. 6 bis givet beskyttelse imod de ændringer, der vil kunne skade ophavsmandens ære eller anseelse. Det er altså mere direkte end i den gældende danske lov understreget, at det er ophavsmandens interesser, der beskyttes, og man har anset det for rimeligt, på dette punkt at tilvejebringe overensstemmelse mellem konventionens synspunkter og loven. Man har blot i stedet for de almindelige udtryk „ophavsmandens ære eller anseelse“ valgt udtrykkene „ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart“ som det mest adækvate udtryk for, hvad det i denne henseende gælder om at værne.

Det må betones, at også for så vidt angår droit au respect er almenhedens interesser sideløbende med ophavsmandens. Endvidere, at selv om man som angivet har valgt en formulering, der mere direkte end den nugældende udtrykker, at man tilsigter at værne ophavsmandens interesser, er det dog ikke hans egne synspunkter i denne henseende, det kommer an på. Det afgørende for, om fremstilling af eksemplarer af værker med ændringer, betyder en krænkelse af ophavsmandens droit moral, må være, om disse ændringer efter en objektiv bedømmelse må siges at krænke ophavsmandens anseelse eller egenart.

Det bør fremhæves, at bestemmelsen ikke vil være til hinder for fremførelsen eller udgivelsen af parodier eller travestier, idet der for disses tilfældighed må siges at være fast tradition.

Regel 2 betyder en afgørende nyhed i forhold til den eksisterende retstilstand, der som anført alene beskæftiger sig med ændringer. Reglen retter sig imod værkets anbringelse i uværdige omgivelser. Et værk kan — i uændret skikkelse — optages i omgivelser, hvor det ikke hører hjemme, en kendt, alvorlig melodi kan afsynges i forbindelse med ord, der ganske profanerer den, et klassisk værk kan blive udgivet med et omslag, der helt strider mod værkets ånd, eller et kunstværk kan blive udstillet eller gengivet under forhold, som må siges at være

krænkende. Heller ikke her kommer det an på, hvad den pågældende ophavsmand selv anser som krænkende, men på hvad der efter en objektiv dom går ud over, hvad han bør finde sig i. Regel 2 udgør et meget vigtigt og stærkt savnet supplement til regel 1. Den kan bringes i anvendelse overalt, hvor værket gøres tilgængeligt for almenheden, hvad enten dette sker ved hjælp af eksemplarer af værket, eller det sker direkte ved fremførelse, oplæsning, udførelse, opførelse o. s. v.

For på dette stærkt personlige område at give ophavsmanden en virkelig effektiv beskyttelse fastslås det i § 3, stk. 3, at han i princippet ikke kan give afkald på rettighederne i henhold til § 3. Han kan ikke på forhånd fraskrive sig disse rettigheder, hverken gennem en udtrykkelig aftale herom eller gennem en mere generel overdragelse af „ophavsretten“, „ejendomsretten“, „alle rettigheder“ eller lignende. Dette stemmer også med domspraksis på basis af den gældende lov. Derimod er ophavsmanden ikke afskåret fra at disponere over sine droit moral-beføjelser, når talen er om en efter art og omfang afgrænset brug af værket, f. eks. for et enkelt oplag, en enkelt udstilling eller enkelte opførelser eller med hensyn til bestemt angivne former for ændringer af værket. Sådanne dispositioner kan kun træffes af ophavsmanden selv — ikke af hans arvinger eller andre, der efter hans død kan udøve beføjelserne i henhold til § 3.

Til § 4.

I lov 1933, § 5, bestemmes, at „den, der oversætter, dramatiserer eller på anden måde bearbejder et værk eller overfører det til levende billeder eller mekaniske instrumenter, har for sin oversættelse, bearbejdelse eller overførelses vedkommende samme ret som en forfatter.“

Det kan ikke anses for rigtigt at give dem, der overfører værker til mekaniske instrumenter, som f. eks. fabrikanten af gramfonplader, retsbeskyttelse som bearbejdere, og dette forhold er derfor ikke omfattet af den foreslåede nye bestemmelse. Spørgsmålet om en særlig beskyttelse for fremstillere af gramfonplader o. lign. vil blive behandlet andetsteds, jfr. bemærkningerne til §§ 46 og 47. I øvrigt er § 4, stk. 1, i realiteten overensstemmende med lov 1933, §§ 5 og 25, stk. 1. Det er en forudsætning for, at bearbejderen kan erhverve beskyttelse, at det, han bearbejder, kan betragtes som et „værk“. Derimod kræves det ikke, at det bearbejdede værk skal være beskyttet. Også f. eks. oversættere af ældre klassiske værker erhverver ret efter § 4.

Ophavsret i henhold til § 4 vil eksempelvis kunne erhverves af den, der oversætter et litterært værk